

Nr 5 y

Skatteutskottets yttrande över den i anledning av propositionen 1973: 168 med förslag till lag om ändring i lagen (1973: 303) om ändring i lagen (1944: 705) om aktiebolag, m. m. väckta motionen 1973: 2110.

Till lagutskottet

Genom beslut den 15 november 1973 har lagutskottet hemställt om skatteutskottets yttrande över den med anledning av propositionen 1973: 168 med förslag till lag om ändring i lagen (1973: 303) om ändring i lagen (1944: 705) om aktiebolag, m. m. väckta motionen 1973: 2110 av herr Nordgren m. fl. (m), såvitt avser punkten 2 i motionens hemställan.

Med anledning härav får skatteutskottet anföra följande.

I motionen 1973: 2110 yrkas att företagsskatteberedningen får i uppdrag att lägga fram förslag om att aktiebolag skall få skriva upp sitt aktiekapital med obeskattade vinstmedel. Av motiveringen i motionen framgår att avsikten är att de medel som utnyttjats för sådant ändamål skall återföras till beskattning under en tid av förslagsvis tio år. Bakgrunden till yrkandet i motionen är förslaget i propositionen 1973: 168 att aktiebolag, som bildats före den 6 juni 1973, vid utgången av år 1978 skall ha ett lägsta aktiekapital på 50 000 kr.

I propositionen 1973: 93 framhölls bl. a. (s. 86) att när aktiebolagsformen används har aktieägarna inte något personligt ansvar för bolagets förbindelser. Ansvar är begränsat till aktieägarnas kapitalinsats i bolaget. För att de, som står bakom bolaget och svarar för rörelsen, skall kunna uppfylla sina förpliktelser gentemot anställda, det allmänna och andra borgenärer måste deras kapitalinsats i bolaget vara betydande. Om en företagare inte är beredd eller i stånd till att göra en sådan kapitalinsats, bör han inte tillåtas att använda aktiebolagsformen utan vara hänvisad till någon annan företagsform, där han personligen svarar för företagets förbindelser.

Skatteutskottet delar denna uppfattning och anser i likhet med fördragande statsrådet i propositionen 1973: 168, att några ändringar i skattelagstiftningen eller andra särskilda åtgärder för att underlätta en ökning av aktiekapitalet till 50 000 kr. inte är erforderliga. Utskottet kan således inte biträda utredningsyrkandet i motionen 1973: 2110.

Stockholm den 22 november 1973

På skatteutskottets vägnar
ERIK BRANDT

Närvarande: herrar Brandt (s), Magnusson i Borås (m), fruor Nettelbrandt (fp), Holmqvist (s), herrar Kristenson* (s), Wärnberg* (s), Larsson i Umeå (fp), Carlstein (s), Sundkvist (c), Wikner (s), Stadling (s), Westberg i Hofors (s), Olof Johansson i Stockholm (c), Björk i Gävle (c) och Söderström (m).

* Ej närvarande vid yttrandets justering.

Avvikande meningar

1. av herrar Sundkvist (c), Olof Johansson i Stockholm (c) och Björk i Gävle (c), som ansett att det avsnitt i utskottets yttrande på s. 1, som börjar med "I propositionen" och slutar med "motionen 1973: 2110" bort ha följande lydelse:

I propositionen 1973: 93 framhölls bl. a. (s. 86) att när aktiebolagsformen används har aktieägarna inte något personligt ansvar för bolagets förbindelser. Ansvaret är begränsat till aktieägarnas kapitalinsats i bolaget. För att de, som står bakom bolaget och svarar för rörelsen, skall kunna uppfylla sina förpliktelser gentemot anställda, det allmänna och andra borgenärer måste deras kapitalinsats i bolaget vara betydande.

Mot denna bakgrund finner utskottet en höjning av den lägsta gränsen för aktiekapitalets storlek motiverad. Men det är också uppenbart, att en avsevärd höjning leder till övergångsproblem för redan befintliga företag. Många av de mindre företag som i dag drivs i aktiebolagsform kommer inte att kunna kvarstå i denna form utan särskilda lättnader under övergångsperioden. Åtgärder för att öka möjligheterna att höja aktiekapitalet till den nya miniminivån kan ta sikte på ett statligt garantisystem för rörelsedrivande bolag. Systemet kan exempelvis utformas som en statlig garanti för lån i bank eller annan kreditinrättning. Ett sådant system bör utredas av exempelvis företagsskatteberedningen och förslag snarast möjligt därefter föreläggas riksdagen. För att ytterligare minska problemen kan övergångstiden förlängas och tidsutrymme skapas för att utreda också en alternativ företagsform för mindre företags behov med begränsad ekonomisk ansvarighet för ägarna.

Skatteutskottet kan således inte dela statsrådets uppfattning i propositionen 1973: 168, att särskilda åtgärder för att underlätta ökningen av aktiekapitalet är obehövliga. Däremot bör dessa åtgärder vara så utformade att de kan tillämpas generellt oavsett om bolaget är för tillfället vinstgivande eller ej. Utskottet kan således inte biträda utredningsyrkandet i motionen 1973: 2110.

2. av herrar Magnusson i Borås (m) och Söderström (m), som ansett att det avsnitt i utskottets yttrande på s. 1, som börjar med "I propositionen" och slutar med "motionen 1973: 2110", bort ha följande lydelse:

Av propositionen 1973: 168 framgår bl. a. att ca 45 000 rörelsedrivande aktiebolag med anställda har ett aktiekapital understigande 50 000 kr. För många av dessa företag framstår det som naturligt att även efter ändringen av aktiebolagsbestämmelserna fortsätta att driva verksamheten i aktiebolagsform. Förutsättningen för att man skall kunna göra detta är att aktiekapitalet ökas till minst 50 000 kr. senast i och med utgången av år 1978. Detta innebär att företagen har fyra till fem år, beroende på bokslutsdatum, på sig för att bygga upp ett tillräckligt eget kapital för att genomföra höjningen av aktiekapitalet. Om bolaget endast har obetydliga fonderade vinstmedel och ett aktiekapital på 5 000 kr., vilket är vanligt för många mindre företag inom hantverk och service, innebär detta att bolaget måste skapa reserver på 45 000 kr. i beskattade medel under den aktuella perioden. Med en bolagsbeskattning på något över 50 % innebär detta ett extra vinstuttag på ca 23 000 kr. per år. I den mån bolagets vinstutveckling är ojämn kan naturligtvis anspråken på bolagets vinstmedel vissa år bli än större.

En belastning av denna storlek torde vara betungande även för många företag som har starka motiv för och goda förutsättningar att fortsätta verksamheten i aktiebolagsform. Det framstår därför som angeläget att mildra verkningarna av övergångsbestämmelserna. En metod som skulle göra detta möjligt, utan någon ändring i det nu föreliggande lagförslaget, vore att medge uppskrivning av aktiekapitalet med obeskattade medel. De medel som utnyttjats på detta sätt skall därefter under en övergångstid på förslagsvis tio år återföras till beskattning.

Med hänvisning härtill tillstyrker skatteutskottet yrkandet i motionen 1973: 2110 att företagsskatteberedningen får i uppdrag att lägga fram förslag om att aktiebolag får rätt att skriva upp sitt aktiekapital med obeskattade vinstmedel.

3. av fru Nettelbrandt (fp) och herr Larsson i Umeå (fp), som anfört följande:

I likhet med vad som framförs i motionen 1973: 2108 anser vi att även mindre företag skall kunna drivas i former som begränsar det personliga risktagandet. Om sådana möjligheter inte finns är det fara för att villigheten att satsa kraft och kapital på att starta nya företag, utveckla nya produkter och pröva nya produktionsmetoder avtar. Vi motsätter oss därför en höjning av gränsen för lägsta aktiekapital till 50 000 kr. tills riksdagen förelagts förslag om ny bolagsform med begränsad ekonomisk ansvarighet för ägarna, avsedd för mindre företag.

